



# ÅRSRAPPORT 2021

# BYNS KVALITETSDEKLARATION

Uppdragsgivarna, våra samarbetspartners, företagen och de framtida yrkesarbetarna, ska känna respekt och trovärdighet i allt BYN förmedlar. Vi ska agera med kunskap, tydlighet och engagemang. Som serviceorganisation ska BYN leverera nytta för uppdragsgivarna.

## BYNS VÄRDEGRUND

- Vi respekterar varje enskild människa oavsett kön och etnisk bakgrund
- Vi accepterar inte rasism, diskriminering eller trakasserier i någon form, varken i våra relationer med människor inom eller utanför BYN
- Vi arbetar för bra arbetarskydd, god arbetsmiljö och mångfald
- Vi följer och respekterar ingångna avtal och överenskommelser
- Vi arbetar aktivt mot svartarbete och ekonomisk brottslighet
- Vi agerar när någon utsätts för handlingar eller handlar i strid med BYNs värdegrund



# 2021 – ETT ANNORLUNDA ÅR

Med en återblick till 2021 kan vi konstatera att pandemin höll ett grepp om samhället under hela året, vilket såklart påverkat BYNs verksamhet. Vissa insatser, som exempelvis deltagande i yrkestävlingar, ställdes in. Andra event som konferenser och möten fokuserade vi på att ställa om till ett digitalt genomförande, vilket öppnar upp för kreativitet och nytänkande.

Trots annorlunda tider är efterfrågan på utbildade yrkesarbetare inom bygg- och anläggningsbranschen hög, både på kort och lång sikt. Med en fortsatt hög investeringstakt i bostäder och infrastruktur, i kombination med stora pensionsavgångar, saknas det tusentals yrkesarbetare inom branschen. Det är en stor utmaning för många företag att både hitta rätt resurser och tillräckligt många för att bibehålla sin verksamhet. Samtidigt ger det tydliga signaler till blivande gymnasieelever och yrkesväxlare att det är en trygg bransch med jobb och framtidshopp att söka sig till.

## BYNS NATIONELLA OCH REGIONALA ARBETE

En nära samverkan mellan skola och näringsliv har genom BYNs nationella och regionala arbete pågått under flera år och är en viktig del för att förse branschen med välutbildad arbetskraft.

Genom BYNs medverkan i Skolverkets nationella programråd för bygg- och anläggningsprogrammet och BYN-regionernas medverkan i gymnasieskolornas lokala programråd skapas förutsättningar för en bra dialog och informationsutbyte mellan skola och näringsliv.

Genom samverkan etableras viktiga kontakter som bland annat syftar till att skapa ett välfungerande samarbete för praktikplatser (apl) under gymnasietiden. Många elever får genom sin praktik på ett företag också sin första lärlingsanställning vilket innebär att företagets kontakter med skolan utgör en viktig rekryteringsväg för dem.





Ett nära samarbete mellan BYNs nationella kansli i Stockholm och de 22 BYN regionerna är avgörande för att BYNs övergripande arbete med kompetensförsörjning till bygg- och anläggningsbranschen ska fungera på ett smidigt och effektivt sätt. Det dagliga arbetet består bland annat av stöd till skolor, lärlingar och företag om utbildningsfrågor i allmänhet och branschens yrkesutbildningsavtal i synnerhet.

## **VUXENUTBILDNING, AV BYN GODKÄND UTBILDNINGSGIVARE**

BYN hade under 2021 totalt 135 godkända utbildningsgivare fördelade över merparten av BYNs yrken. En godkänd utbildningsgivare levererar utbildning till vuxenelever genom uppdrag av kommunernas utbildning, komvux eller Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsutbildningar.

En grundutbildning hos en av BYN godkänd utbildningsgivare är en utbildningsväg in till bygg- och anläggningsbranschen och är etablerad för att kvalitetssäkra vuxenelevens grundutbildning. Utbildningen bedrivs enligt två principer där BYN i huvudsak anger Skolverkets kurser eller BYNs kvalifikationer som lärandemål.

Våren 2021 genomfördes en nyteckning av alla avtal efter uppdateringar och förtydligande i avtalstexten.

Under året var målsättningen att genomföra tio kvalitetsbesök hos godkända utbildningsgivare.

På grund av den pågående pandemi kunde dessa inte genomföras fysiskt på plats utan färre än planerat utfördes och då digitalt.

BYN har tillsammans med Transportfackens Yrkes- och arbetsmiljönämnd (TYA) genomfört tre besök hos gemensamma utbildningsgivare inom kranutbildning.



## BRANSCHREKOMMENDERAD SKOLA

Gymnasieskolor, med bygg- och anläggningsprogrammet, som uppfyller BYNs kriterier för branschrekommenderad skola bedöms ha förutsättningar att ge grundläggande yrkesutbildning som uppfyller byggbranschens krav och kan därmed ansöka om en branschrekommendation.

Syftet med branschrekommenderad skola är att tydliggöra branschens prioriterade förväntningar på skolor som utbildar för BYNs yrken och bidra till utveckling av utbildningen så att alla elever kan få en utbildning med bra kvalitet.

Bygg- och anläggningsbranschen är under ständig utveckling och därför behöver kriterierna för branschrekommenderad skola ses över och säkerställas att de möter branschens och myndigheters krav på kunskap för att utföra vissa arbetsuppgifter.

BYNs styrelse beslutade under våren 2021 att kriterierna för branschrekommenderad skola ska genomgå en grundlig revidering. Detta arbete genomfördes under hösten 2021 och de skolor som får en branschrekommendation från januari 2022 ska förhålla sig till de reviderade och delvis nya kriterierna som lagts till för att spegla branschens krav på en bra grundutbildning i gymnasieskolans BA-program.

I december 2021 fanns det 108 branschrekommenderade gymnasieskolor i landet med utbildning inom bygg- och anläggningsprogrammets inriktningar; anläggningsfordon, husbyggnad samt mark och anläggning.

## FÖRETAGSLÄRLINGAR

Företagslärling är en individ som anställs i ett företag och som saknar en yrkesutbildning inom BYNs yrken. Företaget ansvarar för att företagslärlingen får den yrketeoretiska grundutbildningen via en distansutbildning, parallellt med att företagslärlingen arbetar i företaget.

För att tillgodose sig grundutbildningen får lärlingen tillgång till studiematerial från någon av BYNs avtalade leverantörer. Utöver att den teoretiska utbildningen ska genomföras finns även krav på att klara av viss praktisk kompetens för yrket.

Utbildningstiden är som yrkesutbildningsavtalet anger upp till sex månader för maskinyrkena och tolv månader för övriga yrken.



## BYNS KVALIFIKATIONER - LÄRANDEMÅL

Under 2021 gjordes ett genomgripande förändringsarbete av lärandemålen för BYNs samtliga yrken - yrkeskvalifikationer.

Kvalifikationerna förtydligades så det klart framgår vilka kunskaps- och kompetenskrav som gällde inom respektive yrkesområde.

Kompetenser i att kunna kommunicera på engelska lades till i samtliga yrkesroller. Förändringarna i kvalifikationerna genomfördes även för att möta kompetenskraven för inplacering av BYNs yrken i ramverket för kvalifikationer, SeQF (Swedish Qualification Framework) och EQF (European Qualification Framework) på nivå 4.

Under 2021 godkändes BYNs ansökan om inplacering av yrkesrollen Träarbetare i SeQF och EQF nivå 4. Ytterligare ansökningar skickades till Myndigheten för yrkeshögskolan för inplacering i SeQF 4 för yrkena betongarbetare, golvläggare, murare och plattsättare.

## YRKESRÅD

I enlighet med yrkesutbildningsavtal 2020 infördes yrkesråd för samtliga yrken inom Byggbranschens yrkesnämnd. Yrkesrådets uppgift är att vara rådgivande och att säkerställa att relevanta intressenter har möjlighet att bidra med förslag till utveckling av yrkesutbildningen i det aktuella yrket. Viktiga avgränsningar är att det ska handla om grundläggande yrkesutbildning och hållas inom den ram som anges av yrkesutbildningsavtalet. Ledamöterna i ett yrkesråd ska fastställas av BYNs styrelse och omfattningen av arbetet ska anpassas efter aktuella behov.

BYNs yrkesråd består, utöver representanter från BYNs parter och kansli, av personer som är aktiva i yrket, företrädare för branschorganisation med nära anknytning till yrket och aktiva yrkeslärare.

Yrkesrådets främsta uppgifter är att verka för utvecklingen av utbildningarna till det aktuella yrket.



## BYNS BRANSCHANPASSADE HANDLEDARUTBILDNING

2019 påbörjade BYN ett utvecklingsprojekt med målsättning att ta fram en branschanpassad handledarutbildning. Handledaren har ett stort ansvar för den praktiska delen av en yrkesutbildning och därför behöver handledaren genomgå en grundläggande handledarutbildning. På våren 2021 lanserades BYNs nya branschanpassade handledarutbildning. I samverkan med Växjö kommun och Kungsmadskolan har BYN fått utbildningen godkänd av Skolverket.

Utbildningen som är anpassad för handledning av elever från gymnasieskolan, vuxenutbildningen och företagslärling, beräknas ta 6–8 timmar att genomföra under en tid på ca 6 veckor.

Den webbaserade utbildningen kan genomföras som en enskild utbildning av handledaren alternativt att den genomförs i en grupp av handledare på ett företag.

## BYN VALIDERING

BYN har under de senaste åren utvecklat en valideringsmodell med målsättningen att erbjuda en individ att validera sina kunskaper inom ett BYN-yrke. En validering innehåller både teoretiska frågor och praktiska moment som ska genomföras enligt en instruktion. Utvecklingen av frågor och praktiska moment är tidskrävande för att säkerställa en hög kvalitet i valideringen av en individs yrkeskunskaper. Valideringsunderlaget för yrket träarbetare färdigställdes 2020 och underlag för yrkena betongarbetare, murare och plattsättare färdigställdes för införande i BYNs nya valideringsmodell under 2021.

Arbetet med att lansera den nya valideringsmodellen försenades under 2021 på grund av den pågående pandemin. Även ett otydligt behov av validering i samhället har bidragit till att avvakta med en lansering av BYNs valideringsmodell.



## BYNS NYA KOMMUNIKATIONSSTRATEGI

Att öka attraktiviteten för yrkesutbildning och yrkesarbete har varit ett av BYNs huvuduppdrag under flera år. Tilltalande information om branschens möjligheter är kritiska framgångsfaktorer för att nå ut till i första hand blivande gymnasielever men också till de som av olika anledningar vill och har behov av att yrkesväxla längre fram i livet. BYNs styrelse beslutade i början av 2021 att ta fram en ny och ambitiös kommunikationsplan för BYNs verksamhet. Genom ett samarbete med konsultföretaget Yellon AB utarbetades en detaljerad plan för hur BYNs kommunikation till olika målgrupper bör genomföras för att nå framgång. Kommunikationsplanen är omfattande och ska implementeras över tre år (2022–2024).

## BYNS FÖRETAGSSTRATEGI

I samband med att en ny struktur för BYNs verksamhetsplan utvecklades inför verksamhetsåret 2021 infördes ett nytt strategiområde – Företagsstrategi.

Syftet med BYNs företagsstrategi är att öka kunskapen om och anpassningen till företagets behov för att få medarbetare med rätt kvalifikationer.

BYN inledde under 2021 en samverkan med Stockholms universitet i syfte att med hjälp av studenter inom personaladministrativ utbildning undersöka företagets syn på kompetensförsörjning av yrkesarbetare. Samverkan är långsiktigt inriktad och några exempel på områden som studenterna förväntas belysa i sina arbeten är - hur ser företagets typiska strategier ut vid anställning av lärlingar, vilka företag anställer lärlingar och vilka företag gör det inte, betydelsen av en HR-funktion i anslutning till anställningar och branschorganisationernas roll i samband med yrkesutbildningen.





## BYN ARBETAR FÖR EN INKLUDERANDE ARBETSMILJÖ GENOM IAPL-PROJEKTET

BYN har under 2021 fortsatt att utveckla konceptet Inkluderande apl (iAPL).

iAPL är en kvalitetsstämpel för företag och ska säkerställ att de iAPL-elever som gör sin praktik på företaget möts av ett inkluderande och välkomnande förhållningssätt.

Alla elever på bygg- och anläggningsprogrammet förtjänar en praktikplats fri från kränkningar, trakasserier och förhastade slutsatser om vem som är lämplig för yrket.

Godkända iAPL-företag/arbetsplatser har ambitiösa strävansmål, är ambassadörer för inkludering i branschen och blir förebilder för andra.

iAPL-konceptet planeras att lanseras vid halvårsskiftet 2022.

## ARBETSMILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

Att dagligen möta en säker och trygg arbetsmiljö på en byggarbetsplats ska vara en självklarhet för de som arbetar inom bygg- och anläggningsbranschen.

Byggbranschens säkerhetspark vid Arlanda flygplats är en anläggning på ca. 15 000 m<sup>2</sup> där människor som idag arbetar eller utbildar sig för ett framtida arbete inom byggbranschen ges möjlighet att praktisera säkerhet och reflektera kring beteenden och attityder. BYN har under 2021 deltagit i ett projekt med målsättningen att minst 6000 elever från gymnasieskolan, yrkeshögskolan, högskolan och universitet ska få möjlighet att besöka Säkerhetsparken. Projektet finansieras av AFA-försäkringsbolag och beräknas att pågå till slutet av 2024.



# BYNS SAMVERKAN MED ANDRA YRKESNÄMNDER

## BYN - TYA

BYN har en lång tradition av samverkan med Transportfackens Yrkes- och arbetsmiljönämnd (TYA).

Samverkan innebär bland annat att yrkesbevis för de maskinslag som yrkesnämnderna har gemensamt erkänns ömsesidigt. Uppföljning av kvaliteten i maskinutbildningarna hos de gemensamma utbildningsgivarna är en annan viktig del i samverkansarbetet. Arbetet ska säkerställa att utbildningarna genomförs enligt lärandemålen för aktuellt yrke, som ska leda till en ökad säkerhet och kvalitet i utbildningarna.

Den årliga maskininstruktörskonferensen är en viktig träffpunkt för BYN och TYAs maskininstruktörer som ger dem möjlighet till erfarenhetsutbyte och få information från nämnderna. Konferensen 2021 genomfördes som ett webinarium p.g.a. den då rådande pandemin.

## BYGGBRANSCHENS YRKESNÄMND – MÅLERIBRANSCHENS YRKESNÄMND

BYN och Måleribranschens yrkesnämnd (MYN) är två yrkesnämnder som har mycket gemensamt i sina uppdrag. Nämndernas delade utmaningar och arbetssätt har under en tid talat för en mer formaliserad samverkan för att bättre nyttja gemensamma resurser till båda nämnders fördel. Under 2020 genomfördes en analys av nämndernas verksamheter i syfte att undersöka möjligheter till en mer fördjupad samverkan. Analysen visade att en samverkan gynnar verksamheterna och hösten 2021 tecknade BYN och MYN ett avtal om en mer formell samverkan.



# BYNS STYRELSE 2021

BYNs styrelse består av ledamöter från de fyra organisationer som gemensamt utgör Byggbranschens yrkesnämnd. Ledamöterna väljs i samband med BYNs årsstämma, som 2021 hölls den 27 maj.

## ORDINARIE LEDAMÖTER

### BYGGFÖRETAGEN

Johan Gillberg | Ordförande  
Malin Simonetti  
Lars Tullstedt

### SVENSKA BYGGNADSARBETARFÖRBUNDET

Görgen Zilén | Vice ordförande  
Rickard Kronlid  
Bengt Westman

### MASKINENTREPRENÖRERNA

Anita Ifrig

### SEKO – SERVICE- & KOMMUNIKATIONSFACKET

Magnus Ekeljung

## SUPPLEANTER

Eva Thor/ Tobias Elf Svensson

Tommi Hakala

Per Ek

Magnus Andersson

### STYRELSENS ARBETSUTSKOTT

Lars Tullstedt | Ordförande  
Görgen Zilén | Vice ordförande  
Anita Ifrig  
Magnus Ekeljung  
Eva Thor/Tobias Elf Svensson  
Bengt Westman

### STYRELSENS VERKSTÄLLANDE UTSKOTT

Johan Gillberg | Ordförande  
Görgen Zilén | Vice ordförande  
Anita Ifrig  
Magnus Ekeljung

### BYNS KANSLI

Carina Bergström  
Helena Gamble (vikarie)  
Michael Gustafsson  
Thomas Hagman  
Ingemar Klaesson  
Patrycja Lewsza (föräldraledig)  
Carolina Mallwitz (föräldraledig)  
Christian Nielsen  
Magnus Nordin  
Carina Sköld  
Justina Zurawska (vikarie)



POSTADRESS: Box 42136, 126 15 Stockholm  
BESÖKSADRESS: Västberga allé 5, 9 tr  
TELEFON: 08-564 881 60  
E-POST: [info@byn.se](mailto:info@byn.se)